

Bron: de Chassidische Legenden van H.N. Werkman (Leens 1882 – Bakkeveen 1945).

Op 13 februari 2021 overleed Rob Hajer (1929), een van de voortrekkers van de volkshogeschoolbeweging en de permanente educatie in Nederland. Oud-collega's en –studenten wezen in hun warme reacties op zijn betekenis voor henzelf en de sector. Het idee ontstond om in een bijeenkomst in te gaan op de actualiteit van het gedachtegoed van de volkshogeschool en denkers zoals Rob Hajer, Ger van Enckevort en Vlaamse collega's. We beogen geen herdenking, maar nieuwe inspiratie voor het werk, in nieuwe vormen, met nieuwe generaties in een ander tijdsgewricht. 'Wat is de huidige waarde van permanente educatie voor een 'democratische, tolerante en pluralistische samenleving?'' schreef Rob in 1960(!). 'Onze theorieën zijn uiterst actueel', vond Rob in januari 2021. 'Schrijf er eens iets over!'

Bron: de Chassidische Legenden van H.N. Werkman (Leens 1882 – Bakkeveen 1945).

Terug naar de toekomst

- een intergenerationele ontmoeting over leren voor maatschappelijke opgaven van nu -

Seminar - vrijdag 1 april 2022 - op Allardsoog / Bakkeveen

Maatschappelijke onvrede is dagelijks nieuws in de media. Werken aan vitaal 'samen-leven' is hard nodig, benadrukt SCP-directeur Kim Putters. Hij ziet vijf grote maatschappelijke opgaven: 1. samenleven in verscheidenheid; 2. zinvol en volwaardig meedoen; 3. zorg en ondersteuning voor kwetsbare mensen; 4. vertrouwen in elkaar, overheid en instanties, zich gehoord voelen; 5. een evenwichtige maatschappelijke verdeling bij verduurzaming*. Maar hoe doen we dat? Is er inspiratie te putten uit de historie van vormingswerk en permanente educatie? Tijdens dit seminar gaan we met deze vragen aan de slag.

Ochtendprogramma:

10.15 Inloop met koffie/thee

10.45 Welkom

Samenleving en volwassenenvorming. Henk Michielse (historisch andragoloog) en Jan Bank (emeritus-hoogleraar vaderlandse geschiedenis) gaan in op de betekenis van het vormings- en ontwikkelingswerk, de volkshogeschool, de volwasseneneducatie en het werk van Rob Hajer en collega's.

In gesprek. Hoe werden mensen o.a. via Allardsoog bemoedigd en gesterkt in actief burgerschap?

13.00 Lunch

Middagprogramma:

14.00 **Uitdagingen voor de toekomst**

Met betrokkenen uit praktijk, beleid en onderzoek gaan we aan de slag. We verkennen ervaringen vanuit de praktijk en visies op de toekomst binnen 4 thema's.

- **Platteland en regionale ontwikkeling.** De randen van Nederland voelen zich achtergesteld en niet gehoord door het Kabinet en de Randstad. Gelukkig zijn er veel krachtige initiatieven van burgers (welzijns-, energie-, en woon)coöperaties en instanties die regionale ontwikkeling bevorderen.
- **Gelijke kansen.** Armoede, laaggeletterdheid, tekorten en wachtlijsten onder meer in de GGZ en de jeugdzorg. Wat valt eraan te doen, in verschillende leeftijdsfasen? Welke initiatieven van overheden en anderen zijn er? Hoe zit het met vertrouwen en solidariteit?
- **Een rechtvaardige transitie naar duurzaamheid.** De leefbaarheid van de aarde is in gevaar. De 'duurzaamheidstransitie' staat hoog op de agenda. Er zijn talloze coöperaties die duurzaamheid koppelen aan versterking van de gemeenschap. Een complexe problematiek waarin tegengestelde belangen een daadkrachtige aanpak in de weg kunnen staan. Welke rol speelt de burger? Hoe kunnen we het werken aan duurzaamheid verbinden aan het versterken van sociale rechtvaardigheid? Welke kennis, vaardigheden en competenties hebben burgers, overheden en (andere) professionals nodig?
- **Cultuurpolitiek en cultuureducatie** Theater, muziek en literatuur kunnen helpen om maatschappelijke kwesties uit te beelden en creatieve oplossingen te verzinnen. Dat bleek ook tijdens het jaar 'Leeuwarden culturele hoofdstad (2018)'. Hoe kan cultuurpolitiek helpen om ingesleten bestuurlijke dogma's te laten kantelen? Hoe kunnen cultuurpolitiek en culturele vorming voor ieder dit bevorderen?

Oogst en blik op de toekomst,

Gesprek met deelnemers, bestuurders en Tweede Kamerleden

16.30 – 18.00 Afsluitende borrel

Inschrijving via www.allardsoog.nl. Liefst voor 1 maart i.v.m. de voorbereidingen en de organisatie. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging en een routebeschrijving. Het aantal deelnemers is beperkt i.v.m. de ruimtes en de coronaregels van de overheid. Het is mogelijk om alleen aan het ochtend- of middagedeelte deel te nemen.

Kosten: Per persoon € 60,- , Studenten € 25,-.

Wilt u meer informatie? Stuur dan een mail aan terugtoekomst@allardsoog.nl.

Wij hopen u vrijdag 1 april te ontmoeten!

Froukje, Maaike & Maarten Hajer, Margreeth Broens, Dinie Goezinne (de Kring Andragologie UvA Amsterdam en Learn for Life, platform voor non-formele educatie), m.m.v. Henk Michielse en Stichting Allardsoog.

Na deze dag volgt later dit jaar *een publicatie* met bevindingen van de dag en uitdagingen voor de toekomst.

Als u niet aanwezig kunt zijn maar wel graag mee wilt werken aan de publicatie, laat dat dan even weten via de mail.

* bron: Koersen op samenleving, SCP (2021).